



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 325/2024-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **I.V.A., s.r.o.**, Komenského 848, Snina, IČO 36 452 751, zastúpenej LEGAL & CORP s. r. o., Gajova 11, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 10Up/468/2024 zo 16. apríla 2024 a jemu predchádzajúcemu postupu takto

### **r o z h o d o l :**

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

#### **Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci**

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia a jemu predchádzajúcim postupom. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie, priznať jej finančné zadosťučinenie a trovy konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom podľa zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“) domáhala vydania platobného rozkazu, ktorým by súd žalovaného zaviazal k zaplateniu sumy 69 752,60 eur s príslušenstvom. Podľa názoru sťažovateľky žalovaný ako konateľ sťažovateľky sa dopustil porušenia § 135a ods. 1 Obchodného zákonníka (bez vedomia a súhlasu všetkých spoločníkov uzavrel v mene sťažovateľky dohody o zmene pracovných zmlúv s konkrétnymi zamestnancami, na základe ktorých im bola v neprimeranej výške zvýšená mzda), v dôsledku čoho vznikla sťažovateľke škoda 69 752,60 eur. Sťažovateľka v tom čase nevykonávala žiadnu podnikateľskú činnosť.

3. Okresný súd vydal uznesenie sp. zn. 10Up/468/2024 z 27. marca 2024, ktorým návrh sťažovateľky na vydanie platobného rozkazu odmietol podľa § 6 ods. 1 písm. b) zákona

o upomínacom konaní z dôvodu údajnej nemožnosti odôvodneného predpokladu uplatňovaného nároku. Porušovateľ odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že podľa jeho názoru je zaužívaná prax v súdnych konaniach o náhradu škody, že pred súdnym rozhodnutím súd vykoná dokazovanie týkajúce sa nároku na náhradu škody a ďalej údajne nemožno v upomínacom konaní spravodlivo posúdiť nárok na náhradu škody.

4. Sťažovateľka podala proti predmetnému uzneseniu sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd napadnutým rozhodnutím, ktorým sťažnosť zamietol, stotožňujúc sa s právnym názorom vyššieho súdneho úradníka.

## **II.**

### **Argumentácia sťažovateľky**

5. Sťažovateľka zastáva názor, že napadnutým rozhodnutím porušovateľ nesprávne aplikoval a interpretoval príslušné ustanovenia zákona o upomínacom konaní.

6. Sťažovateľka uplatnený nárok v návrhu jasne a zreteľne odôvodnila, uviedla všetky rozhodujúce skutočnosti, priložila všetky potrebné listiny ako dôkazy. Návrh teda spĺňal všetky zákonné náležitosti, a preto neexistovali zákonné dôvody na odmietnutie vydania platobného rozkazu.

7. Dôvody neprípustnosti návrhu na vydanie platobného rozkazu sú explicitne uvedené v § 3 ods. 5 a 6 zákona o upomínacom konaní, pričom ani jeden z dôvodov neprípustnosti nehovorí o neprijateľnosti uplatňovania si nároku na náhradu škody v upomínacom konaní. Zákon o upomínacom konaní nevyžaduje, aby bol nárok sťažovateľa bezpochyby preukázaný. Súd teda nemôže bez ďalšieho prijať záver, že konanie o náhradu škody patrí do pôsobnosti súdov výlučne podľa Civilného sporového poriadku.

8. Pokiaľ by ústavný súd pri posúdení tejto ústavnej sťažnosti uviedol, že odmietnutie návrhu nie je prekážkou na opätovné uplatnenie nároku podľa Civilného sporového poriadku, sťažovateľka uvádza, že v tomto prípade už v čase vydania napadnutého rozhodnutia bol nárok uplatnený sťažovateľkou v upomínacom konaní v celom rozsahu premlčaný, a preto súd nemôže odkazovať stranu konania na uplatňovanie nároku na inom súde, ktorý bol už v čase vydania rozhodnutia premlčaný, pričom predmetný súd mohol o danej veci sám konať a rozhodnúť.

9. Sťažovateľka uvádza, že napadnutým rozhodnutím došlo k porušeniu jej práva na súdnu ochranu, ako aj na prístup k súdu, pretože sťažovateľka legitímne očakávala, že v upomínacom konaní bude vydaný platobný rozkaz, čo okresný súd odmietol a svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil. Napadnuté rozhodnutie je preto prekvapivé, nesie prvky svojvôle, porušuje princíp právnej istoty a poškodzuje právo sťažovateľky na spravodlivú ochranu jej práv.

## **III.**

### **Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti**

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení jej práv, pretože napadnuté uznesenie okresného súdu, ktorým bola zamietnutá jej sťažnosť proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka, a teda potvrdená správnosť záveru o odmietnutí návrhu na vydanie platobného rozkazu, je arbitrárne a nedostatočne odôvodnené.

11. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že jeho právomoc poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, ako aj legislatívnej konštrukcie § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon o ústavnom súde“ (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013)], podľa ktorého ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

12. Sťažovateľka si svoju pohľadávku uplatnila návrhom podľa zákona o upomínacom konaní, očakávajúc, že jej spor bude vyriešený platobným rozkazom. Tomuto osobitnému procesnému návrhu okresný súd nevyhovel z dôvodu nemožnosti komplexného posúdenia uplatneného nároku na náhradu škody z titulu zodpovednosti konateľa sťažovateľky (žalovaného) za porušenie svojich povinností pri výkone funkcie, ktoré si podľa názoru okresného súdu vyžaduje ďalšie dokazovanie, čo však nie je cieľom ani účelom upomínacieho konania (body 12, 14 a 15 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia). Okresný súd tiež konštatoval možnosť sťažovateľky obrátiť sa so svojím nárokom na súd, od ktorého však nemožno očakávať, resp. sa bez ďalšieho spoliehať, že rozhodne platobným rozkazom bez toho, aby riadne skúmal existenciu podmienok na jeho vydanie (bod 18 napadnutého rozhodnutia).

13. Ústavný súd uvádza, že zákon o upomínacom konaní vyslovene ráta s možnosťou odmietnutia návrhu na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní, pokiaľ všeobecný súd na podklade žalobcom predložených tvrdení a dôkazov usúdi, že nie sú splnené podmienky na jeho vydanie (§ 6 ods. 1 zákona o upomínacom konaní). Okresný súd vo veci sťažovateľky postupoval v zmysle ustanovení zákona o upomínacom konaní, pričom z napadnutého uznesenia nevyplýva nijaká svojvôľa alebo taká aplikácia a interpretácia relevantnej právnej úpravy, ktorá by bola extrémnym vybočením z pravidiel upravujúcich toto osobitné upomínacie konanie. Z ústavnoprávneho hľadiska je ale podstatnejšie, že nevydaním platobného rozkazu v upomínacom konaní nemohlo dôjsť k zásahu do práv sťažovateľky. Zmyslom a účelom ústavného práva na súdnu ochranu (resp. práva na spravodlivé súdne konanie) je totiž zaručiť, resp. umožniť každému reálny prístup k súdu, a to po splnení podmienok ustanovených zákonom (I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96), pretože len v takom prípade sa vytvárajú podmienky na domáhanie sa práva na súdnu ochranu. Skutočnosť, že sťažovateľke nebola poskytnutá ochrana vo forme, akú žiadala (platobný rozkaz), ešte neznamená, že jej bol odopretý prístup k súdu.

14. Na uvedenom nič nemení ani argumentácia sťažovateľky o premlčaní uplatneného nároku (túto otázku ústavný súd neposudzoval) už v čase vydania napadnutého rozhodnutia, keďže za časovú koordináciu podania návrhu, ako aj za rozhodnutie, či si zvolí podanie návrhu na vydanie platobného rozkazu podľa zákona o upomínacom konaní alebo si zvolí ako alternatívu podanie takého návrhu podľa Civilného sporového poriadku, nesie zodpovednosť sťažovateľka v postavení

navrhovateľky, ktorá ako *dominus litis* disponuje konaním. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na zásadu, podľa ktorej právo patrí bdelym (*vigilantibus iura scripta sunt*), v zmysle ktorej práva patria len tým, ktorí svoje oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou.

15. Z ustanovení zákona o upomínacom konaní vyplýva (ako to napokon konštatoval aj okresný súd v bode 17 napadnutého rozhodnutia), že upomínacie konanie je (len) alternatívnym spôsobom riešenia sporov vzniknutých pri uplatňovaní peňažných nárokov, ktorého využitie však za ustanovených podmienok (odmietnutie návrhu) nevyklučuje právo strany sporu (účastníka upomínacieho konania) na opätovné uplatnenie peňažného nároku podľa príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku. Rozhodnutie o odmietnutí návrhu na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní teda nezakladá prekážku *res iudicata* a nevyklučuje možnosť účastníka upomínacieho konania obrátiť sa so svojím peňažným nárokom na príslušný všeobecný súd (porov. IV. ÚS 276/2018, č. 67/2018 ZNaU, alebo aj I. ÚS 396/2020).

16. Na základe už uvedeného ústavný súd sumarizuje, že nevydaním platobného rozkazu v upomínacom konaní sa sťažovateľke súdna ochrana ako taká neodopiera, pretože má na ochranu svojich práv k dispozícii účinný právny prostriedok, o ktorom je oprávnený rozhodnúť všeobecný súd, ktorý bude povinný skúmať aj prípadnú námietku premlčania sťažovateľkou uplatneného nároku. Za týchto okolností ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie v kumulácii s dôvodom podľa § 56 ods. 2 písm. g) ako zjavne neopodstatnenú.

17. Z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva označeného v petite ústavnej sťažnosti.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

**V Košiciach 25. júna 2024**

**Libor Duľa**  
**predseda senátu**